

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (portø iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end foranngvante landes vedkommende i St. Olavs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petilinie.

Vore ærede abonnenter i Norge udenfor Kristiania, i Sverige og Danmark, Tyskland, Østerrige og Luxemburg bedes fornye sit abonnement igjennem posten snarest. Abonnenterne i Kristiania og i andre lande end de ovennævnte, der ikke afbestiller det inden den 1ste juli, betragtes fremdeles som abonnenter.

Samtlige abonnenter for 3dje kvartal kan gratis erholde: „*Jacquemet: Den apostoliske lære, uddragen af bibelen, 2den udg.*“

Politisk oversigt.

Stortinget har med 73 stemmer mod 39 besluttet at give 200,000 kr. til Nansens forsøg paa at naa frem til nordpolen, et foretagende, der er yderst interessant som sports- og opdagelsesforetagende, men har liden reel værdi. — Oprettelse af en teknisk høiskole i Kristiania eller i Trondhjem er forkastet, hvorimod der tilstodes den tekniske skole her 20,000 kr., den i Trondhjem 28,000 og den i Bergen 15,000.

Det **hollandske** kammer er der forelagt lov om vernepligtens ordning. Tjenesten skal vare 6 aar i marinen, 8 i linjen, 5 i landvernet. Geistlige er fritagne. Paa krigsfod skal hæren tælle 116,000 mand.

Ruslands indførsel fra Sverige og Norge beløb sig til en værdi af 6,110,000 rubler, udførselen til 13,107,000; udførselen til Danmark var for 11,648,000 og indførselen for 1,497,000 rubler.

I det **franske** deputeretkammer er der forlangt retslig undersøgelse mod lederne af det forulykkede Panama-foretagende, da man ikke har rede paa 840 mill. francs af aktiekapitalen.

De **østerrigske** og ungarske delegationer er sluttede efter at have tilstaaet regjeringens samtlige forelagte finansbevilgninger.

I **Italien** staar sagerne vedblivende elendig. Det store slagsmaal, som forrige tirsdag fandt sted mellem medlemmerne af de to partier i Roms kommunalbestyrelse, var foranlediget ved regjeringens forslaget om, at byens finansvæsen maa stilles under regjeringens tilsyn, og at denne skal have større indflydelse paa forvaltningen af stadens sager. Menotti Garibaldi talte for forslaget, modstanderne peb, og snart laa alle i totterne paa hverandre. — Da den pavelige forvaltning af Rom aflagde regnskab i 1870, havde staden 600,000 francs i overskud, og nu efter 20 aar har den henved 215 millioner gjæld, medens tillige borgerne er saa overlæssede med skatter, at der ikke kan paalægges nye. I den anden vigtige stad Neapel har

kommunestyret indgivet sin afsked, da de daarlige pengeforhold vokser det over hovedet.

I den lille republik **San Marino** har de to regenter udstedt et dekret, der forbyder alle religiøse samfund at afhænde nogen del af sin eiendom uden regjeringens samtykke og paabyder indsendelsen af nøiagtige fortegnelser over deres eiendele, navnlig kunst og værdisager, inden tre maaneder, under trusel af straf i vægringstilfælde. Dette dekret faldt i god jord hos befolkningen, men tiltalte aldeles ikke Vatikanet, og kardinal Rampolla opfordrede, samtidig med at han sendte regenterne en protest, de religiøse samfund til ikke at efterkomme regjeringens paabud. Da regenterne ikke vil tage dekretet tilbage, truer Vatikanet nu med at sætte dem i ban, medens paa den anden side flere medlemmer af republikens raad vil stille forslag om at undertrykke de religiøse samfund og inddrage deres godser. Eksemplet smitter, ser man.

Dr. Peters besøgte kongen af **Uganda**, der efter mange lykkens omvekslinger atter ved hjælp af det kristne parti var kommen til magten, og her hjalp han kraftig til, støttet — som „*Deutsche Colonialztg.*“ beretter — navnlig af franske missionærer, med at bringe nogenlunde ro og orden tilveie. Det lykkedes ham ved missionærernes hjælp at bevæge Mwanga til at træde i venskabelig handelsforbindelse med europæerne og særlig til at afslutte en venskabstraktat med Tyskland.

I den mellemamerikanske republik **St. Salvador** holdtes der i præsident Menendez's hus fest til erindring om hans indtog for 5 aar siden og undertrykkelsen af Zaedivars oprør. Præsidenten var ikke rigtig rask og befandt sig i sit værelse, da general Marcial kom og meldte, at der var gjort opstand mod den nuværende regjering. Da kom kommandanten for regjeringsstropperne, general Martinez, til og skjød Marcial ned. Opstanden var iverksat af en general Ezeta, som med 600 mand rykkede ind og bemægtigede sig Martinez og hans soldater efter en blodig kamp og

satte sig i spidsen for regjeringen. Præsidenten var imidlertid død af hjerteslag. I Ezetas navn staar en general ved navn Guirola ved roret. Salvador har 650.000 indbyggere.

Den nye brasilianske forfatning bestemmer, at de forenede republikker skal styres af en præsident, som vælges paa 6 aar af kamrene. Der er et senat, hvis medlemmer vælges paa 9 aar, og et deputeretkammer, som fornyes hvert 3dje aar. Men alt, hvad der hører til republikernes — de tidligere provinsers — særanligggender, styres af disse selv.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 6te juli: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

Fælleskommunion for mødre-foreningen.

Ugekalender.

Søndag den 6te juli, 6te søndag efter pinse. Ihukommelse af Vorherres kostbare blod (Epist.: Hebr. 9, 11—15; evang.: Joh. 19, 30—35). — Mandag. Benedikt XI., pave, † 1304. — Tirsdag. Eugen III., cisterciensermunk og pave, † 1153. — Onsdag. Marias jertegn. — Torsdag. Felicitas's syv sønner, martyrer i 2det aarhundrede. — Fredag. Pius I., pave og martyr, † 157. — Lørdag. Johannes Gualbert, ordensstifter, † 1073.

Søndag den 13de. Anaklet, pave og martyr.

St. Petrus's og Paulus's fest.

(Sluttet.)

Idag, paa oktavdagen til ovenstaaende fest, vender vi blikket paa den anden af de to apostelfyrster og betragter, hvorledes troen viser sig hos ham.

Der er af samtlige apostler ingen, der har skrevet saa mange hyrdebrevne som den hl. Paulus, og ingen er der, som med udtrykkelige ord har fremdraget troens nødvendighed til frelse saa hyppig som ham. Det er jo netop den kjendsgjerning, som har voldt, at den katholske kirkes modstandere annekterede ham, „troens apostel“, som hovedvidne for sin læres rigtighed om saliggjørelse ved tro alene og uafhængig af gode gjerninger, idet de gjorde, hvad allerede Petrus skriver om i sit andet brev (3, 16), naar han siger, at der i Paulus's breve „er noget, svart at forstaa, hvilket de ukyndige og ubefæstede forvender, ligesom og de øvrige skrifter, til sin egen fordærvelse.“ Og slige skriftforvendere kan jo være ukyndige enten *bona fide* — af virkelig, uforskyldt uvidenhed — eller *mala fide*, nemlig forsaavidt de, som salmisten siger (Vulg. 35, 4), „vil ikke forstaa, for ikke at maatte handle rettelig,“ eller med vor frelsers ord: „Med ørene hører de tungt, og øinene har de tillukt, paa det de ikke skal komme til at se med øinene og høre med ørene og forstaa med hjertet og omvende sig“ til sandheden (Matth. 13, 15).

At Paulus satte troen uhyre høit, turde det være overflødig at paavise; selve det, at han saa ofte bringer

den paa tale og dvæler ved den med saa stort eftertryk og saa stor begeistring, er bevis nok; og der er ingen, som har læst en smule i hans breve, uden at han jo maa være bleven slaaet deraf og rørt af den jubel, med hvilken han led alt det onde, som paaførtes ham for religionens skyld. Rørende er det at høre Paulus (Gal. 2, 20) erklære: „Hvad jeg nu lever, det lever jeg i Guds søn, som elskede mig og gav sig selv hen for mig.“ Det er Frelserens kjærlighed, som er hans hovedbevæggrund til at besegle sin tro med hengivelse af gods og liv.

Saa tidt hører man i vore dage den ytring, at enhver bliver salig i sin tro; at der ikke ligger saa megen vegt paa, om man bekjender sig til en slags kristenlære eller en anden, til catholicisme, lutheranisme, gjendøberi o. s. v. En hel anden mening er st. Paulus af. Han hævder, at der maa være ubrødelig enhed: ligesom der blot gives én Gud, skal der kun være én tro; altsaa ligesom der ingen spaltning og uenighed er i Ham, maa der heller ingen være i troen: „Bevar aandens enhed i fredens baand; én herre, én tro, én daab (Ef. 4, 5).“ I overensstemmelse dermed heder det (I Kor. 1, 10): „Jeg formaner eder ved Vorherres Jesu Kristi navn, at I alle fører den samme tale, og at der ikke maa findes splidagtigheder iblandt eder, men at I skal være forenede i det samme sind og i den samme mening.“ Her skjælnes ikke mellem hovedsager og biting; ingen splidagtighed i mening og ingen forskjel i tale paa troens omraade!

Hvorledes han vil, at denne overensstemmelse skal opnaaes, forklarer han i Rom. 10, 17: „Troen kommer derved, at man hører. Men hvorledes skal de høre, uden der er nogen, som prædiker? men hvorledes skal nogen prædike, dersom de ikke bliver udsendte?“ Høre, belæres maa man; men ikke belæres af den slags folk, over hvem Gud gjennem Jeremias beklager sig: „Jeg sendte ikke profeterne, dog løb de.“ Kun de, som er sendte af Gud og hans stedfortræder paa jorden, nemlig den kristne kirkes overhoved, og som kan bevisliggjøre egtheden af sin kaldelse, kun de skal høres, kun af dem skal man belæres. Da vil menneskene ikke tumles om som bølger og omdrives af enhver lærdoms veir ved menneskenes spil, ved forførelsens bevidste eller ubevidste kunstgreb; men der vil blive én hjord og én hyrde: den gamle, katholske kirke og dens overhyrde Kristus's synlige stedfortræder, paven.

Apostelen vidner for os om troens nødvendighed, naar han siger, at „alt det, som ikke sker af tro, er synd (Rom. 14, 23)“, og at det uden tro er umuligt at behage Gud. Han tænker herved ikke blot paa hed-

ningerne, der ikke tror paa den sande Guds tilværelse, men indeslutter ogsaa jøderne, der overholder Mose-lov nu, efter at den gamle pagt er ophørt og den nye traadt i kraft. Thi Gal. 2, 16 siger jo: „Et menneske bliver ikke retfærdiggjort ved lovens gjerninger, men ved Jesu Kristi tro.“

Denne og lignende udtalelser, hvor tro og gjerninger stilles overfor hinanden, har profeter, som løb uden at være sendte, forventt — sig selv og andre til fordærvelse — til derudaf at slutte, at der ingen eller dog kun ringe vægt ligger paa gode gjerninger, hvad opnaaelsen af saligheden angaar. Derved er fra protestantisk side endog beskyldningen reist imod Paulus og Jakob, at de staar i strid med hinanden. Men aldrig har st. Paulus hyldet læren om, at troen alene gjør salig.

Det bedste vidnesbyrd turde vel hans egen handlemaade være, og den giver han os i I Kor. 9, 27 kjendskab til: „Jeg spæger mit legeme og holder det i trældom, at jeg ikke skal blive forskudt selv.“ Dyd, og det kristelig dyd, udfordres efter apostelfyrstens ord altsaa for ikke at gaa fortabt; d. v. s. at troen uden gjerninger er død, ligesom gjerninger uden tro er døde.

Hermed stemmer hans udtalelser. Naar han nemlig i 1ste korintherbrevs kap. 13 sammenligner de tre indgydte dyder: tro, haab og kjærlighed, saa siger han, at „havde jeg al tro, saa sterk, at jeg kunde flytte bjerge, men havde ikke kjærlighed, da var jeg intet (v. 2).“ Men hvad Gud siger, at kjærligheden bestaar i, det vidste Paulus saa godt som du, kjære læser. „Hvo som har mine befalinger og holder dem, han er den, som mig elsker,“ det er Vorherres opfatning af kjærlighed (Joh. 14, 21). Derfor indskjærper Paulus galaterne (5, 6): „I Kristus gjælder troen, som er virksom i kjærlighed.“ Derfor taler han indtrængende til kirkehyrden Timotheus (I 1, 18): „Dette bud befaler jeg dig, at du strider den gode strid, holdende fast ved troen og en god samvittighed.“ Og hvor han i samme brev (2, 15) skriver om kvinderne, heder det: „Hun skal frelses, dersom hun forbliver i tro og kjærlighed og hellighed med tugt“ — hvad der aabenbart gjælder for mænd ligesaa fuldt som for kvinder. Saa hører vi det da ogsaa lægges en anden af apostelens venner, biskop Titus, paa hjerte, at han maa formane baade mænd og kvinder, baade unge og gamle til et fromt liv i alsidig dyd.

Gjennemtrængt som den hellige apostel var af tro, sees han give sig ganske hen i fortrøstning til Gud,

som havde elsket ham først og givet sig hen for ham Straks ved hans omvendelse finder vi den ubetingede hengivelse i hans spørgsmaal: „Herre, hvad vil Du, at jeg skal gjøre?“ Men dengang, vidner skriften, taledede han bævende og forfærdet. Siden blev det helt anderledes. Og han, der er overbevist om, af Guds naade at være, hvad han er, siger for andre som for sig selv: „Jeg er fuldelig forsikret, at Han, som begyndte det gode verk i eder, vil fuldføre det indtil Kristi dag (Filp. 1, 6).“ I denne forvisning skuer han mod slutningen af sit liv tilbage paa sin livsbane og bekjender freidig: „Jeg har stridt den gode strid, fuldkommet løbet og bevaret troen. Iøvrigt er retfærdighedens krone heilagtil mig, hvilken Herren, den retfærdige dommer, skal give mig paa hin dag (II Tim. 4, 7).“

Til en tro og fortrøstning som sin egen stræber Paulus at hæve sine menigheder og ogsaa os. Og saaledes udgaar da gjentagende formaninger: „Ransag eder selv, om I er i troen; prøv eder selv! Vaag, staa fast i troen, vær mandige, vær sterke (II Kor. 13, 5; I 16, 13)!“ Dertil knytter han saa opmuntrende udsigter: „Gud vil fremstille eder hellige og ulastelige og ustraffelige for sit aasyn, saafremt I ellers forbliver grundfæstede og stadige i troen (Kol. 1, 22)“ — nemlig i den paa gode gjerninger frugtbare tro, med hvilken for øie romerbrevet kan fastslaa: „Han skal betale enhver efter hans gjerninger (2, 6).“

Normænds vaabenfærd til det hl. land.

Af
grev Paul Riant.

De bestandige fiendtligheder, som er særkjendet for Magnus Barfod III.s regjering, var nylig for et øieblik ophørte efter den i Konghelle med de svenske afsluttede fred (1100) og det mellem Magnus og den svenske kong Inges datter Margrete Fredkolla, indgaaede egteskab. Hvis den norske konges sind, som af naturen var lidet tilbøieligt til religiøs begeistring, skulde lade ham forblive døv for de store begivenheder, der paa den tid naaede fra orienten til de skandinaviske lande, vilde det have været meget merkeligt, om den personlige frihed, der under de aarhundreder gamle loves beskyttelse var enhver norsk herres forret, ikke skulde henrive nogle af kongerigets lensmænd til at følge korsets første krigshæres spor. Naar de islandske aarbøger omtaler nordmændenes ophold blandt Gotfred af Bouillons tropper, uagtet de grunde, som burde holde dem hjemme til fædrelandets forsvar, saa kan man forestille sig, at naar krigen først engang var til ende og freden sluttet, vilde intet forhindre dem i at drage bort til de hellige steder, selv dem, hvem deres pligt og høie stilling i samfundet hidtil havde kunnet holde tilbage hos kongen — især naar en eller anden

anledning tvang dem til en midlertidig landflygtighed. Derfor bør man heller ikke forundres over at se den norske historie hensætte netop til dette tidspunkt en hel families afreise til Palæstina, og det endogsaa en af de mægtigste familier i kongeriget, nemlig Gizkes Arnunger (Arnunga æt).

Familien Gizke hvis mangfoldige forgreninger var vidt udbredte over hele landet, og hvis slegtskabsforbindelser strakte sig til kongerne i Danmark, Sverige, Norge og Skotland, havde i adel og berømmelighed ingen anden medbeiler end selve den kongelige familie. Arnungernes oprindelse tabte sig i hedenskabets mørke. Den første af dem alle hed Finnvid; han erholdt tilnavnet Fundinn eller littebarnet, fordi man, ifølge legendens udsagn, havde fundet ham indhyllet i purpursvøb i en ørnerede; som voksen blev han Harald Haar-fagers vaabenfælle. Fra Finnvid til Skofte Agmunds-søn, der nedstammede fra ham i syvende led, havde Arnungerne ikke ophørt at være nationalhistoriens bærere, og deres blod havde de blandet med de skandinaviske kongers. Paa Magnus's tid var familien stadig stegen i berømmelighed. Den gamle Skofte Agmunds-søn, der var familiens overhoved, boede paa øen Gizke, hvor han eiede en fyrstelig bolig, der var opført paa Olaf den helliges tid af hans oldfader Arne. Beslegtet ved egteskabsbaand med de mægtige jarler paa Sole og Bjarkø, var Skofte Harald Haardraades søstersøn og følgelig ogsaa kjædelig fætter til selve Magnus III. Som kongens tro undersaat havde Skofte altid undslaaet sig for at slutte sig til oprørerne blandt lensmændene, der hørte til hans slegt; men derimod kjæmpede han tappert hele sit liv ved siden af Magnus. Hans tre sønner Finn, Agmund og Thord, der alle tre „stod i stort ry for sin tapperhed og var i sin alders blomst“, gav ikke sin fader noget efter, hverken i mod eller trofasthed. Finn og Thord havde navnlig overalt paa Magnus III.s sidste tog til Ørkenøerne vist sig i den forreste række, og i den svenke krig havde Finn, ene blandt alle lensmændene, vovet at overtage det farefulde forsvar af skansen paa Kvadingø i Vennern, medens derimod hans broder Agmund under nederlaget ved Foxerna ved Götaelven havde, med fare for sit liv, frelst kongen ved at iføre sig den med guldløver broderede skarlagensrøde kaabe, som udpegede Magnus for svenskernes pile.

Det er mellem kongen og disse tro tjenere, at der for en ubetydelig aarsags skyld opblussede en af hine store stridigheder, hvorpaa sagaerne ikke er synderlig sparsomme. Naar i fredstid lendirmændene eller lensbaronerne, som næsten alle ved herkomst var knyttede til kongerne og desuden indbyrdes var forenede ved de nøieste slegtskabs- og velfærds baand, paa sine egne godser ikke længer fandt næring for sin krigerske attraa, fandt de behag i ved sin urolige aand at forstyrre udøvelsen af den kongelige myndighed og at gjøre sig dyrt betalt for den hjælp, de i krigstid nylig havde ydet eller endnu kunde yde. Under svage eller endnu umyndige konger udartede denne med lensvæsenet aldeles overensstemmende ordning af forholdene ofte til borgerkrig; men under

en fyrstes mægtige haand, der var saa skinsyg paa kronens privilegier som Magnus, var det lensmændene, der maatte give efter og forlade landet, ifølge den gamle lov, som to aarhundreder forud havde oversvømmet Europa med landsforviste normanner. Det synes, som om Skofte, der i et aar havde levet tilbagetrukket paa Gizke og rimeligvis gjorde fordring paa at ville regjere hele Søndmøre efter sit tykke, negtede at ville betale et uretfærdigt paalæg eller maaske at ville overlade kongen en i jorden funden skat, en hjemfalden, arveløs eiendom, som han, ifølge en gammel skandinavisk skik, havde tilegnet sig. Kongen, som i henhold til danske love, der af ham selv havde erholdt fornyet kraft, vilde give et eksempel med en af landets mægtigste friherrer, udbrød ved at høre Skoftes afslag i en saa heftig vrede, at alene fortællingen derom bragte den gamle kriger til at skjælve. Kongen opholdt sig paa sine godser i Romerige; han befalede derfor Skofte og hans sønner at give møde hos ham. Disse bestemte sig dertil først efter nogen tøven, og kun „en efter en, for ikke paa en eneste gang at udsætte hele familien for den kongelige voldsomhed“. Skofte er den første, som begiver sig hen at faa Magnus i tale, og i kraft af de slegtskabsbaand, der knytter dem saa nøie til hinanden, henvender han ordet til ham; sagaen har opbevaret os hans tale: „Jeg har altid“, sagde han, „været din ven, og ligesaa din faders; du maa indse, at hvis min begjæring var uretfærdig, vilde jeg ikke begynde strid med dig; mine fædres eksempel taler desuden for mig. Ligesom de har jeg altid i mine handlinger stræbt at have retten paa min side.“ Da Magnus var forbleven døv for Skoftes fordringer, saa vendte denne bedrøvet tilbage til Gizke og sendte sin ældste søn Finn, forat han ligeledes skulde bede kongen om at øve retfærdighed. „Jeg dannede mig en anden forestilling om dig“, sagde Finn til ham, „da jeg ene af alle nordmænd samtykkede i at indeslutte mig paa Kvadingø; husker du, at uden kong Inges naade og mildhed, vilde jeg der have mistet livet, og at mere end én er af den mening, at jeg har der tabt æren.“ Efter Finn kommer Agmund, den næstyoungste af sønnerne, og paakalder det høisind, der udmerker kongen, som han har frelst. „Hvad jeg begjærer“, siger kongen til ham, „det holder jeg fast ved, og er der noget uhørt deri, saa er det din uforskammethed.“ „Konge“, svarer Agmund, „du er mægtig nok til uretfærdig at kunne berøve os, hvad vi eier med al ret; som det heder i det gamle ord-sprog: lidet eller intet, se det er den løn, som redningsmanden har ivente. Men det sverger jeg dig til, at for fremtiden vil hverken jeg eller min fader eller mine brødre, saafremt de ikke er døde for mit raad, tjene dig for nogensomhelst pris.“ Agmund vender tilbage til Gizke, og straks derpaa raadslaar faderen og hans tre sønner med hverandre om, hvad de har at gjøre for at undslippe følgerne af kongens vrede. Frivillig landflygtighed (i det mindste for en tid) efter de gamle vikingers eksempel forekom dem at være det klogeste, de havde at vælge. Men tiden til at drage ud paa vikingtog eller plyndre paa havet var forbi i Europa;

Sigurd, Magnus's søn, herskede i fred og ro over Ørkenøerne og Hebriderne, der var den valplads, som ellers altid stod aaben for Nordens skibe. Ekkoet fra orientens store vaabenbedrifter gjenlød desuden bestandig sterkere og sterkere i Norge. Den gamle Skofte kunde derfor ikke paa bedre maade anvende sin landflygtigheds tid end ved at drage til det hellige land og der slutte sig til sine landsmænd, der, blandede mellem korsfarernes mængde fra okcidenten, nylig havde vist ham veien. Fra Tyskland drog der næsten hvert aar nye korsfarere. Det er iøvrigt rimeligt, at man i Norge ikke var uvidende om, at skandinaverne havde taget del i indtagelsen af Nicæa og Antiokia.

Arnungerne udruster følgende fem store skibe og bemander dem med krigere; deres vasaller i Søndmøre ønsker at dele den landflygtige oldings skjæbne, og i august 1102 forlader den lille flaaede Gizke, hvor kun Skoftes yngste søn, Paal, blev tilbage. Denne var endnu i umyndig alder og skulde opretholde Arnungætten. I efteraaret lander Arnungerne i Flandern, hvor de overvintre; i det derpaa følgende foraar, 1103, begiver de sig igjen tilsøs, seiler langs med Frankriges kyster og kommer gennem strædet ved Gibraltar. En forfatter til en sildigere redaktion af sagaen (Hrókkin-skinnu) tilføier, at „det var første gang, at et norsk skib seilede gennem strædet, og denne dristige reise udbredte en udødelig navnkundighed over Skoftes og hans sønners navn.“ Man har endogsaa i det islandske „Njörvasund“, som er navnet paa strædet ved Gibraltar, villet se er gjengivelse af navnet paa det lille Nørfisund, der findes i nærheden af Gizke, og vi har overtudet os om det nøiagtige i denne formening. I ethvert tilfælde er det vist, at Arnungerne ankom om sommeren til Rom, og at Skofte døde der af sorg og ælde. De tre sønner delte sin faders skjæbne; de døde nemlig alle underveis. Sagaen fortæller ikke, om de døde af sygdom eller i kamp mod de vantro paa et andet tog i tjeneste hos greverne af Sicilien, der altid levede i krig med saracenerne. Kun saa meget ved man, at deres vaabenbrødre, under anførsel af den ukjendte fører af det femte skib, ankom til Palæstina og forblev der indtil i august 1103; at de derfra vendte tilbage, nogle over Rom, andre over Konstantinopel, hvor nogle tog tjeneste ved det byzantinske hof; at hine ved sin tilbagekomst til Norge, samme aar ud paa høsten, bivaanede valget af Magnus's sønner, og at deres fortællinger, ifølge sagaens udsigende, ikke bidrog lidet til at bestemme den ældste af de nye konger, som var Sigurd, til at drage ud paa et kirstog. Dette er alt, hvad landets kilder meddeler os om nordmændenes første væbnede tog til det hellige land.

Vidnesbyrd fra ikkekatholsk side.

Om rigskommissæren major von Wiszmann skriver „Intelligentssedlerne“ den 1ste ds.:

„Den tyske Afrika-reisende synes ikke at like de engelske og tyske missionærer. I en samtale med en medarbeider ved et Münchener-blad skildrede han dem

som intrigante og egennyttige; det værste var, at de bestandig vilde drive politik og derved lagde svære hindringer i veien for civilisationsarbeidet i Afrika. Derimod var Wiszmann meget fornøiet med de katholske missionærer.“

Benedikt fra Nursia og hans amme.

Af

Fr. Paludan-Müller.

(Fortsat.)

II.

Tiden randt; thi godt en time
 Var forsvunden, og i tanker
 Ensom sad endnu paa stenen
 Benedikt, der fremadbøiet
 Snart figurer skrev i sandet,
 Snart igjennem klippekloften
 Skued ned ad fjeldets hulvei
 Over mod Sabiner-landets
 Fjerne, solbeskinte bjerge.
 Da med ett lød op fra haven
 Sækkepibens skarpe toner,
 Og fra stenen han sig reiste
 Med et blik, som var hans aand just
 Fra et fjernt land vendt tilbage.
 Hvilket vemod i hans øie,
 Og dog hvilken fast bestemthed
 I hans mine, gang og holdning!
 Næsten var det, som han ældre
 Var i ensomheden bleven.
 Langsomt skred han hen ad klippen,
 Medens tonerne hendøde.
 Og paa knæ han nu sig kasted
 Med mod himlen strakte hænder:
 Gud! udbød han: Du, som kjender
 Dette hjertes faste forsæt,
 Lad sin frugt idag det bære!
 Udfør sagen til din ære!

Saa han bad, og taus en stund han
 Knælede med bøiet hoved
 Som for ret at samle styrke
 Til den nu saa nære prøve.
 Da lød atter sækkepiben,
 Og han rask sprang op fra jorden.
 Og fra fjeldterrassen ilte
 Atter han ad klippestien
 Ned mod vingaardsmandens have,
 Hvorfra nu de høie toner,
 Alt som muren han sig nærmed,
 Dobbelt skrattende ham hilste.
 Vidt paa gab stod havedøren,
 Og i den stod gamle Markus
 Uden hat, med vinløv kranset,
 Blæsende med spilte kjæver
 Overlydt paa sækkepiben
 For at hædre dagens helt og
 Ind til festen ham at byde.

Benedikt, med tak for æren,
Gik forbi ham ind i haven,
Op ad gangen, helt omhælvvet
Med det friske, grønne vinløv;
Op mod træet, hvor hans amme
Lig den gamle festlig kranset
Stod med læberne paa fløiten,
Spillende hans yndlingsstykke.
Lokket af de blide toner,
Gik han hurtig frem; men ammen
Høire om paa engang gjorde
Satte sig i skridt, og toget
(Fløiten foran, piben bagved)
Skred i takt nu rundt om træet,
Fremad gennem æreporten,
Hen til grotten, hvor en græsbænk
Om et aflangt bord sig viste.
Her igjen opløstes toget;
Thi ærbødig trak sig Markus
Fjernt i løvets skjul tilbage,
Hvor med udsøgt spil en tidlang
Han sin unge ven traktered,
Medens ammen laurbærkransen
Satte paa sin yndlings hoved
Og til bordet op ham førte,
Hvor de overfor hinanden
Plads tog paa den bløde græsbænk. —
Sød var hvilen her i græsset,
Frisk var vaarens duft omkring dem,
Klar var himlen, mild var luften.
Smukt faldt aftensolens lysglimt
Ind paa løvet, der omhælvved
Bordet, hvorpaa trønde kurve,
Dækkede med laag, befandt sig.
Men trods foraarsaftnens fylde,
Ei dens straaleringe skjønhed
Maalte sig med glædens solskin
Speilet af i ammens aasyn;
Med det milde blik, hvormed hun
Her sit hjertes søn betragtede,
Der ved bordets anden side
I sin hvide lærredskittel
Sad og lyttede til spillet
Fjerne toner, som knap endte,
Før Cyrilla ordet tog.

A m m e n.

Naa nu kan vi tale sammen,
Lille Benedikt! Den gamle
Sækkepiben ind har stukket,
Og man ørenlyd kan høre. —
Hvor velsignet der du sidder,
Ret saa yndig for mit øie.
Lig den store Julius Cæsar
Med din laurbærkrans om panden!
Men alvorlig du er bleven;
Tiden vist vi lang dig gjorde
Oppe blandt de øde stene?
Meget dog var her at ordne
Under megen snak med bonden,

Og om alting var jeg ene.
Nu er sagen paa det rene.
Fjorten dage her vi bliver,
Hus og have staar os aaben,
Rolig kan vor fest vi holde,
Trygt i græsset her os leire,
Til iaften bondens sønner
Vender hjem, og høit paa fjeldet
Gammelt kvas og ris skal brændes;
Da det spørges vil og kjendes,
At din fødselsdag vi feire.
Fra imorgen du med solen
Kan i herlighed dig reise
Til dit landlivs mange glæder:
Kjøren, agen, riden, jagen,
Og begynde paa din vandren
Med de store, lange drenge
Rundt i mark og skov og enge.

B e n e d i k t.

Derpaa nu dog mindst jeg tænker.

A m m e n.

Pokker tro dig! Men jeg ser, at
Mine kurve her paa bordet
Din opmærksomhed du skjænker.
Ja betragt dem nær og nøie!
Just til dig jeg frem dem satte.
Alle tre har skjulte skatte
Gjemt bag laagets for dit øie;
Alle tre skal vorde dine;
Thi jeg har besluttet, kurven
Trende gange dig at give,
Førend fødselsdagen ender.

B e n e d i k t.

Al din kjærlighed jeg kjender.

A m m e n.

Ja, nu gjælder det en prøve,
Naar med kurven jeg mig melder.
Først den mindste kurv det gjælder.
Giv nu agt, om ei, naar laagets
Op jeg løfter med min finger,
Frem en lille mus der springer —
Naa hvad skjuler sig paa bunden?

B e n e d i k t.

Ingen mus — en pergamentsbog!

A m m e n.

Rul den op da!

Jomfruen af Orleans.

(Fortsat.)

Nær var byttet sluppet englænderne ud af hænderne, idet Jeanne faldt i en svær sygdom; men man opbød alt for at redde hendes liv til en værre død. Det var lige inden de 85 lærde domfældte hende. Skjønt deres

kjendelse stemplede hende som bedragerske og kjæterske, holdt hun ubøielig fast ved sin sendelses goddommelighed.

Da gjorde man et sidste forsøg paa at fravriste hende den tilstaaelse, der skulde fælde hende og verge dommerne mod beskyldning for mord. Den 24de mai, torsdag efter pinse, stod der om morgenen to tribuner reist paa St. Quens kirkegaard i Rouen. Paa den ene tog dommerne og bisidderne plads, Jeanne maatte bestige den anden med presten Vilhelm Erard. Skarpreteren med sin vogn var der ogsaa, og et baal var beredt. En stor folkeskare fyldte pladsen. Da holdt Erard en tale, i hvilken han ud af de 12 artikler forelagde folket alle Jeannes foregivne skjændige handlinger. Jomfruen taug, og kun mod beskyldningerne, man rettede mod kongen, gjorde hun indsigelse. Da talen var færdig, rakte Erard hende et papir at underskrive under ed og lovede, at gjorde hun det, vilde hun komme i kirkeligt fængsel. Med raad og bønner trængte man ind paa pigen, der erklærede, at hun intet ondt havde gjort, troede alt, hvad kirken tror, og vilde gjøre, hvad paven befalede hende. Da man tre gange havde rettet opfordring til hende om at underskrive, oplæste Cauchon kjendelsen. Da brast hun sammen og udbrød: „I gjør eder i sandhed stor umage for at forføre mig. Nuvel, jeg underkaster mig kirken og mine dommere.“ Man skyndte sig at føre erklæringen til protokols.

Derpaa oplæste retsbetjenten Massieu en kort formel, hun skulde underskrive, og som ikke indeholdt andet af betydning end, at hun vilde ikke længer bære vaaben, mandsdragt og langt haar. Men Jeanne kunde jo ikke læse, og saa byttede man hemmelig dokumentet og lod hende endelig underskrive et, hvori hun tilstod sig skyldig i alle de hende forekastede forbrydelser. Massieu aflagde senere eden paa, at den formel, som var tilført protokollen, ikke var den samme, som han havde forelæst hende. Nu meddelte Cauchon hende dommen: livsvarigt fængsel. Men englænderne blev forbitrede paa biskopen, kastede sten paa ham og sagde, at den engelske konge havde anvendt sine penge daarlig; de vilde jo have hende brændt.

Da jomfruen var ført tilbage til fængslet, angrede hun paa sin øieblikkelige svaghed og gjenkaldte den edelige erklæring: „Jeg har ikke forstaaet afsvergelsesformelen; de hellige har oplyst mig om dens indhold, og jeg forsikrer, at jeg aldrig har forseet mig mod Gud og den sande tro.“

Istedenfor at jomfruen ifølge givet tilsagn skulde have kvinder til opsyn, fik hun paany de raa krigsfolk, og for at kunne verge sig mod deres nærgaaenhed maatte hun aflægge sin kvindelige dragt og tage mandsklæder igjen. Dette blev brugt som gjenstand for anklage: hun var falden tilbage i det, hun havde forsvoret. Biskop Cauchon greb leiligheden og spurgte tillige, hvordan det forholdt nu sig med aabenbarelsene. Det gjaldt aabenbart livet; men freidig svarede den unge pige: „Jo, de hellige har vist sig for mig, og de har sagt, at jeg begik en stor fejl ved at sige, at jeg havde handlet urigtig i det, jeg havde gjort. Blot

af skræk for baalet sagde jeg, hvad jeg sagde; sandheden er, at Gud har sendt mig.“ Det var nok. Biskopen og regenten nedsatte en ny ret, og dødsdommen blev afsagt. Sortebroder Martin l'Advenu fik det hverv at meddele hende kjendelsen. Da brast Jeanne ud i lydelig graad: „Hvor handler man dog grusomt med mig; hellere halshugges syv gange end brændes!“ Dog tog hun sig snart sammen og modtog fattet de hl. dødsakramenter.

Her ser man, hvorlidt dommerne selv har troet paa, at hun var kjæterske: medens de dømmer hende til døden, lader de hende kirkens sakramenter række.

Enden nærmede sig. Hun tog atter den kvindelige dragt, og man satte hende en lue paa, som efter gammel skik bar paaskriften: „Kjæterske, frafalden, tilbagefalden, afgudsdyrker.“ Det var kl. 9 om morgenen den 30te mai 1431, at hun førtes ned i slotsgaarden og fik plads paa bøddelvognen, der tog veien til Gammeltorv. Underveis styrtede en af hendes sletteste fiender, Nicolas Loyseleur, hen til hende og bad om tilgivelse for sin udaad. Retterstedet var omgivet af 7—800 soldater og en masse folk. Tre tribuner var reiste: to til dommerne og de fremragende personer, den tredje til Jeanne. En Pariser-doktor holdt en prædiken, hvorefter hun overgaves til skarpreteren, uden at en verdslig domstol udtalte dom over hende.

Rystet i sit inderste ved den rædselsfulde døds nærhed græd den unge pige og kastede sig paa knæ i bøn. Hun forsikrede endnu engang sin uskyldighed, bad alle om tilgivelse og tilgav alle.

Da man nu bragte hende hen til skafottet, bad hun om et kors. En englænder var medfølelse nok til hurtig at lave hende et af to pinde; det kyssede hun og gjorde det fast paa brystet. Saa besteg hun vedstabelen. Paa hendes bøn hentede en sortebroder et krucifix fra den nære kirke; det skulde han holde op i veiret lige til sidste øieblik, „forat hun kunde have korset, hendes Gud havde hængt paa, for øie, saalænge hun aandede.“ Krucifixet trykkede hun til sig, kyssede det og bad saa rørende fromt, at folket, og mange af englænderne med, ikke kunde holde sine taarer tilbage. Trofast stod ved hendes side Martin l'Advenu. Bøddelen tændte ild i veden, og da nu tungerne slikkede sig op ad hende, bad hun l'Advenu trække sig lidt tilbage. Endnu gjentog hun erklæringen om sin uskyldighed. Da røg og flammer indhyllede hende, bad hun om vievand, udtalte med høi stemme Jesu navn, paakaldte st. Mikaels og de andre helliges bistand, takkede Gud for alt det gode, Han havde gjort imod hende, og da hun saa døende bøiede hovedet, raabte hun endnu tydelig: „Jesus, Jesus!“

Den rørende standhaftighed jomfruen havde vist, greb baade ven og fiende; selv biskop Cauchon græd. Alle følte, at man havde myrdet en uskyldig. Kongen af Englands geheimeskriver, John Tressart, klagede paa hjemveien: „Vi er fortabte; thi vi har brændt en helgen, hvis sjæl er hos Gud.“ Saasnart Jeanne havde udaandet, lod man ilden slukke, forat folk kunde se, at hendes lig endnu var tilstede. Men folkets afsky

fulgte de skyldige, og Guds straffedom traf adskillige af dem. Biskop Cauchon f. eks. døde af et slagtilfælde uden dødssakramenterne og prestelig bistand; men englænderne blev udjagne af landet. (Sluttet.)

Indenlandske efterretninger.

Hs. høiærværdighed præfekten tiltraadte iforgaars sin aarlige reise til vest- og nordkystens stationer for at holde visitas og firme.

Erkehertug Carl Ludwig og hans søn overvar iforgaars og igaar den hl. messe i Bergens katolske kirke.

Dekoration. Høiesteretsadvokat Carl Unger er bleven dekoreret med den preussiske kroneorden.

Keiserbesøget. En talrig dampskibsflotille seilede itirsdays formiddag den tyske keiser imøde og bød ham det første velkommen. Man ankom i fint veir til Kristiania havn kl. 4¹/₂, tidligere end ventet. „Hohenzollern“, keiserskibet, var ledsaget af 11 tyske panserskibe. Kong Oskar, der med dronningen var kommen til byen om fredagen, roede fra den smukt prydede Pipervigsbrygge ud og hilsede paa sin gjest. Kort efter at være vendt tilbage, gik han sammen med prins Eugen ud paa bryggen for at modtage keiseren, som kom i en chaluppe med 12 roere. Den maade, hvorpaa de to majestæter mødtes, og maaden, hvorpaa det norske folk og keiseren hilste paa hinanden, gjorde et godt indtryk. Gaderne, som majestæterne, i 6-spændig vogn, kjørte igjennem, var smagfuldt pyntede; men hvad der dog gjorde hovedudslaget, var, at Kristiania befolkning og de mangfoldige, som var komme til byen for anledningen, ved sin overordentlig talrige deltagelse, i søndagsklæder og søndagshumor, gav dagen præg af en enestaaende fest. Onsdag besaa majestæterne Frognersæteren med Holmekollen, torsdag St. Hanshaugen og Bygdø; fredag gik turen i uheldigt veir til Hønefos. For officererne paa den keiserlige flaaede gav den herværende tyske festkomité en vellykket diner torsdag eftermiddag, hvor der herskede en livlig stemning, og hvor det venskabeligste sindelag mellem tyske og norske lagde sig for dagen. Generalkonsul von Oertzen udbragte med digterisk sving skaalen for keiser Wilhelm og kong Oskar, hr. Költzow for den tyske flaaede, statsminister Stang for vore tyske medborgere, kontreadmiral Schröder talte for kammeratskab mellem den tyske og norske krigsmagt, statsraad Hoff for fred mellem folkene. I det øieblik, redaktionen sluttes, tordner under skylregn kanonerne fra fæstningen og Piperviken: keiseren forlader vor by, forhaabentlig med de smukkeste indtryk.

Fyrstelige besøg. De to khedivesønner er itirsdays ankomne her til byen, og Napoleon III.s enke, keiserinde Eugenie, er ankommen til Bergen; hun agter at bese fjordene paa vestkysten.

Middeltemperaturen i juni var i Kristiania 13,7; det normale er 14,7.

Torvepriserne i Kristiania og nærliggende byer var stegne til det urimelige i anledning af det ventede keiserbesøg. Men da dette kom, var tilførselen her paa torvet saa stor, at priserne endog sank under det sedvanlige.

Soulykke. Bark „Nordkap“ af Kristianssand er forladt brændende i Atlanterhavet. 6 mand er omkomne.

Til **bottlenosefangst** i Nordishavet er der iaar udrustet 40 fartøier, hvorat 7 dampskibe, med en samlet drægtighed af 3694 tons og med en besætning af 632 mand, heraf 103 skyttere. Ifjor bestod flaaeden af 28 fartøier, drægtige 2690 tons, hvoraf 5 dampskibe, med tilsammen ca. 485 mand, deraf 47 skyttere.

Udenlandske efterretninger.

Den preussiske kirkeminister von Goszler aflagde den 25de juni et indgaaende besøg i det vidtbekjendte og høitagede benediktinerkloster Beuron i Donaudalen (Sigmaringen). Forhaabentlig har kulturkjemperen derved faaet et gunstigere syn paa munkelivet.

Kardinal Mermillod vil føre forsædet paa den schweiziske, katolske arbeiderforsamling i Freiburg.

En kjørende kirke. Paa den russisk-persiske bane er en jernbanevogn indrettet til kirke med kors, klokke og alter.

En mindedag. 25de juli 1890 bliver det 300 aar, siden den første regjerende fyrste, der er født og opdragen i protestantismen, vendte hjem til moderkirken. Det var markgrev Jakob III. af Baden-Hachberg — en ridderlig herre, født i 1562 — som aflagde den katolske trosbekjendelse i cistercienserklostret Thennenbach.

Folketællingen i Danmark iaar udviser, at landet har 2,185,200 indbyggere.

Gamle aviser. Europas ældste avis er et ugeblad — „Relation aller fürnehmen und denkwürdigen Historien“ — som begyndte at udgaa i 1609 i Straszburg; Wien fik antagelig sin første avis i 1610, Berlin fik en i 1617 o. s. v. Englands ældste avis er fra 1622, Italiens fra 1630, Frankriges fra 1631, Spaniens fra 1661, Ruslands fra 1703.

Ved ildløs i en papirfabrik i Montreal er over 100 personer omkomne, dels i flammerne, dels ved at springe ned paa gaden; mange andre blev kvæstede. — En anden ildebrand har lagt 307 huse i Felsomyslie (Ungarn) i aske. 14 mennesker dræbtes, mangfoldige blev saarede.

Bjergmændene i Favara (Sicilien) har gjort strike, ved hvilken leilighed det forrige onsdag kom til blodig kamp med gendarmeriet.

Armeniske skismatikere i Erzerum plyndrede nogle tyrkiske boder og angreb derpaa med skydevaaben de tyrkiske ordenspatruiller, hvorved der paa begge sider gaves døde og saarede.

Et sammenstød fandt forrige torsdag under sterk taage sted i Kanalen mellem et engelsk og et hollandsk dampskib, „Prinz Friedrich“. I løbet af faa minutter sank hollænderen; 12 mill. gylden og flere mennesker gik med tilbunds, medens de øvrige reddedes ombord i engelskmanden.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uophødelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.